

KP: sabiedriskā transporta pakalpojumus var nodrošināt arī privātie tirgus dalībnieki

Publicēts pirms vairāk nekā 3 gadiem

Publicēts: 23.03.2022.

Konkurences padome (KP) 2020. un 2021. gadā, vērtējot publisku personu – valsts un pašvaldību – sagatavotos līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtējumus, ir sniegusi atzinumus par sešu kapitālsabiedrību sniegtajiem sabiedriskā transporta pakalpojumiem. KP sagatavoja [apkopojumu](#) ar būtiskākajiem secinājumiem par pašvaldību sniegtajiem sabiedriskā transporta pakalpojumiem, to sniegšanas pamatotību un nepieciešamību, kā arī iespējamību pakalpojumu sniegšanā iesaistīt privāto sektoru.

Lai publiska persona caur tai piederošu kapitālsabiedrību varētu darboties tirgū, taureizi piecos gados jāveic līdzdalības kapitālsabiedrībā pārvērtējums, kas sevī ietver arī ietekmes uz konkurenci novērtējumu. Publiskai personai atbilstīgi Valsts pārvaldes iekārtas likuma (VPIL) 88. pantam ir pienākums veikt tirgus situācijas izpēti par konkrētu pakalpojumu sniegšanas pamatotību un lietderību, t.sk., lai noteiktu iespējamās tirgus nepilnības esību. Veicot attiecīgo izvērtējumu, publiskai personai ir pienākums konsultēties ar komersantus pārstāvošām biedrībām un pēc tam ar KP, iesniedzot veikto izvērtējumu un saņemot KP atzinumu.

Kapitālsabiedrību sniegtie pamatpakalpojumi – stratēģiski svarīgi

KP, vērtējot pašvaldību sniegtos pakalpojumus sabiedriskā transporta nozarē, ir atzinusi, ka kapitālsabiedrību sniegtie pamatpakalpojumi kopumā ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem, izņemot gadījumus, kad pašvaldības dibināta kapitālsabiedrība sniedz sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālas nozīmes maršrutos. Taču stratēģiski svarīgus pakalpojumus noteiktos gadījumos ir iespējams sniegt arī privātajiem tirgus dalībniekiem. Tāpēc publiskai personai, novērtējot savu pakalpojumu kā stratēģiski svarīgu, papildus ir nepieciešams veikt arī tirgus izpēti, lai pierādītu, ka pastāv tirgus nepilnība un pakalpojumu nav efektīvi iespējams veikt citos veidos, piemēram, iesaistot privātos pakalpojumu sniedzējus.

Valstspilsētās pakalpojumus var nodrošināt arī privātie pakalpojumu sniedzēji

KP ieskatā valstspilsētās, kur pašvaldību kapitālsabiedrības nodrošina pasažieru pārvadājumus ar autobusiem, nepastāv tirgus nepilnība. Latvijā darbojas pietiekams skaits privāto tirgus dalībnieku ar līdzvērtīgu pieredzi pasažieru pārvadājumu nodrošināšanā ar autobusiem. Līdz ar to pakalpojumu sniedzēju būtu vēlama izvēlēties konkurences apstākļos, organizējot iepirkumu procedūru. Godīgi un vienlīdzīgi iepirkuma nosacījumi ļauj ne tikai plašākam skaitam tirgus dalībnieku piedalīties iepirkumā, bet arī pašvaldībai kā pasūtītājam nodrošina iespēju izvēlēties ekonomiski izdevīgāko piedāvājumu.

Reģionālajos maršrutos jāvērtē pakalpojumu nepieciešamība

Savukārt pašvaldību kapitālsabiedrību sniegtie sabiedriskā transporta pakalpojumi reģionālajos maršrutos, KP ieskatā, neatbilst likumā noteiktajiem izņēmumiem. Tāpēc pašvaldības kapitālsabiedrībai būtu jāvērtē iespēja pārtraukt minētā pakalpojuma sniegšanu un attiecīgi pārtraukt līdzdalību kapitālsabiedrībā. Tāpat kapitālsabiedrībām, kuras turpinās sniegt šo pakalpojumu, pamatojoties uz SIA "Autotransporta direkcija" organizētā iepirkuma rezultātiem, būtu jāvērtē iespējas izbeigt līdzdalību, piemēram, atsavinot kapitālsabiedrību vai daļu tās aktīvu. Tajā pašā laikā KP izprot, ka pašvaldības kapitālsabiedrībai var būt saistības, kas šobrīd ierobežo tās atsavināšanu vai atteikšanos no konkrēto pakalpojumu sniegšanas, tomēr tas neizslēdz, ka pēc ierobežojumu beigām kapitālsabiedrībai būtu jāvērtē nepieciešamība turpināt sniegt konkrēto pakalpojumu nākotnē.

Konkurences neitralitāte sabiedriskā transporta nozarē

Pienākums nodrošināt VPIL 88. panta ievērošanu un lēmuma pieņemšana par komercdarbību caur kapitālsabiedrību ir pašvaldības kompetencē. Nepamatota publiskas personas līdzdalība kapitālsabiedrībā pati par sevi nerada neatbilstību konkurences neitralitātei, bet publiskas personas rīcība, kas ierobežo vai deformē konkurenci, var tikt vērtēta atbilstoši konkurences neitralitātei.

Lai gūtu vispilnīgāko un visaptverošāko informāciju par nozari, publiskām personām jāveic atbilstošu ekonomisko un juridisko izvērtējumu par visiem kapitālsabiedrības darbības veidiem, t.sk. papildpakalpojumiem. Ņemot vērā, ka konkurences neitralitātes pārkāpumu risku novērtējums ir atzīstams par būtisku ekonomiskā izvērtējuma sastāvdaļu, ar kura palīdzību publiskai personai ir iespējams ne tikai identificēt iespējamās konkurences neitralitātes pārkāpumu riskus, bet arī novērst konkurences neitralitātes pārkāpumus, KP aicina publiskas personas patstāvīgi un regulāri veikt arī konkurences neitralitātes risku novērtējumu, konsultējoties ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem, t.sk. pašiem komersantiem.

KP aicina pašvaldības, kurām nākotnē jāveic līdzdalības pārvērtēšana sabiedriskā transporta nozarē ņemt vērā apkopojumā ietvertos apsvērumus un izdarītos secinājumus, kā arī izmantot KP izstrādāto un KP tīmekļvietnē publicēto pašnovērtējuma rīku publisko personu līdzdalības kapitālsabiedrībā izvērtēšanai ["Pašnovērtējuma rīks par publiskas personas līdzdalību kapitālsabiedrībā"](#), kas atvieglos veikt līdzdalības izvērtēšanu kapitālsabiedrībā.

Saistītas tēmas

[Jaunami](#)   [Publiskas personas](#)

<https://www.kp.gov.lv/lv/jaunums/kp-sabiedriskā-transporta-pakalpojumus-var-nodrosinat-ari-privatie-tirgus-dalibnieki>